

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 01. decembar 2023.godine

KZUS- Digitalizacija zdravstva

BLIC- Prepolovljena lista čekanja za magnetnu rezonancu: "Ukoliko neko bude čekao nakon ovoga neka se javi Ministarstvu"

BLIC- Posle korone strahujemo i zbog bolesti od 100 dana! Mislilo se da je VELIKI KAŠALJ iskorenjen, a on sada HARA SRBIJOM i regionom

BLIC- HIV POZITIVNI RODITELJI MOGU DA IMAJU ZDRAVU DECU Dostupni su besplatni lekovi, živi se normalno, OVO SU KLJUČNE STVARI

BLIC- Najmlađa HIV zaražena osoba u Srbiji IMA SAMO 16 GODINA: Zaštita od ovog virusa nikad nije bila dostupnija, evo šta sve treba da znate

B92- Novi skok korona-brojeva u Srbiji

RTV- Otvoren Međunarodni sajam medicine i stomatologije u Beogradu

POLITIKA- Od sutra ispred KCS skining aneurizme trbušne aorte

Digitalizacija zdravstva

Ambasada Kraljevine Danske i Vlada Republike Srbije partnerski su organizovale konferenciju „Digitalising Healthcare, Inspired by Denmark’s E-Health Journey“, na kojoj su izneta iskustva ovih dveju zemalja u oblasti digitalne transformacije zdravstva. Konferenciju je otvorila Nj.E. Ambasador Danske u Srbiji Susanne Shine a prisustvovali su predstavnici Ministarstva zdravlja Republike Srbije, Koordinacionog tela za digitalizaciju, predstavnici institucija značajnih za zdravstvo u Srbiji, kao i predstavnici kompanija i institucija iz Danske koje su važni subjekti u oblasti digitalizacije zdravstva u toj zemlji, i globalno. Konferenciji je prisustvovala i predstavnica Komore zdravstvenih ustanova Srbije.

Ambasador Danske u Srbiji, otvarajući konferenciju, ocenila je da je komparacija iskustava Srbije i Danske u oblasti digitalizacije zdravstva moguća i korisna jer, uprkos različitostima postoje i sličnosti (broj stanovnika je gotovo isti).

„I u Danskoj i u Srbiji zainteresovani smo za najbolji mogući zdravstveni sistem a za takav sistem neophodna je digitalna transformacija i da država ima kapacitet da se upusti u ovaj proces i istrajava u njemu. Danas smo ovde da učimo jedni od drugih, od naših pojedinačnih iskustava na putu digitalizacije, kao i da planiramo zajedničke strategije za budućnost. Naše pokušaje (u Danskoj) da postanemo digitalno društvo obeležili su usponi i padovi i tu smo da podelimo dobra iskustva ali i da ukažemo na loša, kako bismo i iz njih učili“ rekla je Susanne Shine.

Državni sekretar u Ministarstvu zdravlja prof.dr Ferenc Vicko ocenio je da su podaci možda i najvažniji resurs današnjice.

“Objedinjavanje podataka svakog pacijenta kroz e karton (centralnu komponentu RIZIS-a), koje je predviđeno nedavno usvojenim Zakonom o zdravstvenoj dokumentaciji ubrzaće ceo zdravstveni sistem, učiniti ga efikasnijim i dovesti do boljih ishoda lečenja. Nama u Ministarstvu i Vladi omogućiće da efikasnije upravljamo, na osnovu podataka“ rekao je Vicko naglašavajući koliko je značajan legislativni okvir u procesu digitalizacije.

Tokom predstavljanja digitalne transformacije zdravstva u Srbiji, iznet je podatak da postoje 22 različita informaciona sistema u zdravstvenim ustanovama i da je veliki izazov obezbediti razmenu podataka između različitih sistema u okviru jednog - koji sve objedinjuje. Centralna komponenta tog sistema, e-karton, treba da obuhvati istoriju zdravlja pacijenta, timeline medicinskih događaja njegovog života od rođenja do kraja. Ova „sveobuhvatna istorija zdravlja pacijenta“ neophodna je za informisano donošenja odluka – rečeno je na konferenciji.

Kompleksan proces digitalizacije mora biti dobro osmišljen, odnosno mora postojati snažna politička volja da se istrajava u ovom procesu i da se on vidi kao prioritet. Sa druge strane – neophodna je i široka podrška javnosti jer i najbolje osmišljena reforma neće uspeti ako nije dobro komunicirana i generalno prihvaćena u društvu – zaključili su panelisti.

Prepolovljena lista čekanja za magnetnu rezonancu: "Ukoliko neko bude čekaao nakon ovoga neka se javi Ministarstvu"

Lista čekanja za magnetnu rezonancu je prepolovljena rečeno je danas na konferenciji za novinare u Palati Srbija na kojoj je predstavljena platforma za jedinstvenu listu.

Ministarka Danica Grujičić navela je da će od danas zaživeti softver za razdvajanje onih pacijenata koji su hitni i onih na regularnoj kontroli.

- Ovo je potpuna novina i kasnije ćemo ga koristiti za sve ostale liste čekanja. Sledeće je prvo kompjuterizovani skener. Ideja je da se prečešljaju sve liste čekanja i videli smo da je 20 pacijenata bilo zakazano na dva mesta istovremeno - istakla je ministarka.

Platforma omogućava kontrolu broja pregleda na svakom aparatu. Za početak će obuhvatiti Beograd, pa Kragujevac, i Niš a onda Vojvodina.

- Ukoliko neko bude čekao nakon ovoga neka se javi Ministarstvu, a direktori će za to odgovarati. Svaki dan ćemo znati koliko je pregleda urađeno za 12 sati rada. Svaka magnetna može da uradi 24 pregleda. Dijagnostika do kraja 2024. biće potpuno sređena uz pomoć ovog softvera - kaže Grujičić.

Posle korone strahujemo i zbog bolesti od 100 dana! Mislilo se da je VELIKI KAŠALJ iskorenjen, a on sada HARA SRBIJOM i regionom

Masovna testiranja, brojke zaraženih, vakcinacija, širenje po regionu... Prva asocijacija svima je, sasvim logično korona virus, ali se sada nad nama nadvila nova opasnost, posebno za decu, i to u vidu - velikog ili magarećeg kašlja!

U Srbiji je do sada potvrđeno 298 slučajeva, u poslednje dve nedelje skoro je dupliran broj obolelih, a posebno zabrinjava podatak da smo tokom cele prošle godine, na primer, imali samo pet obolelih od, kako se zvanično zove - pertusisa.

Epidemiolozi očekuju širenje bolesti s obzirom da se radi o visokozaraznoj bolesti, da je deo dece nevakcinisan i nepotpuno vakcinisan, baš kao i jer imunitet nakon vakcinisanja i obolevanja slabi, pa je moguće ponovno zaražavanje u blažem obliku.

Za dve nedelje duplo više zaraženih

Posebno zabrinjava i podatak da je do alarmantnog širenja bolesti došlo i u zemljama u okruženju. Kako su prenele hrvatske zdravstvene vlasti svaki treći testirani je pozitivan, već su registrovali više od 1.100 slučajeva, a pred punktom Hrvatskog zavoda za javno zdravlje su kolone ljudi koje čekaju da se testiraju kao nekada u vreme korona virusa!

Podaci Instituta "Batut" od 15. novembra pokazali su da je bilo 157 obolelih u Srbiji, da bi presek od 28. novembra potvrdio da ih je 298. Dakle, skoro duplo više za dve nedelje. A interesantno je da je skoro svaki drugi iz Vojvodine!

Veliki broj dece, ali i odraslih, u poslednje vreme se masovno žali na učestali i pojačani kašalj. Ono što sve buni je upravo što su simptomi slični kao kod prehlade, pa često dođe do zamene teza.

Zovu je i "bolest od 100 dana"

Pedijatar Saša Milićević pojasnio je da ono što razlikuje veliki kašalj od obične prehlade je to što dođe do zacenjivanja.

- To je ono što je karakteristično i po čemu ga razlikujemo od gripa i drugih oblika kašlja - alergijskog, astmatskog ili zbog prehlade. Ovde dođe do toga da se osoba zaceni, ne može da udahne posle kašljanja - rekao je dr Milićević za "Blic".

Kako objašnjava, za veliki kašalj se smatralo da je retka bolest, da su neki čak mislili i da je iskorenjena.

- Nažalost, nije. U pitanju je bakterijska infekcija. Zastupljen je kod dece, ali i kod odraslih. Najviše su ugrožena deca do pet godina, ali mogu da budu i stariji. Karakteriše se time da ima strašno uporan kašalj koji može da traje jako dugo. Drugi naziv je magareći kašalj ili kašalj od 100 dana - rekao je dr Milićević za "Blic".

Lako prenošenje u školama i vrtićima

Naglasio je da ne traje svaki veliki kašalj sto dana, ali da može da traje jako dugo. Bolest se, prema rečima doktora, prenosi veoma lako i kapljičnim putem. Najviše se, kako kaže, prenosi u kolektivu - školama, vrtićima.

Vrlo često se desi da se usled te bolesti pojave petehije na vratu i gornjem delu grudnog koša. Milićević je pojasnio da su to sitne tačkice koje nastaju zbog pucanja kapilara, zbog napora, odnosno, zbog kašlja.

Čest je slučaj da zbog upornog kašlja popucaju i krvni sudovi u očima i da one budu crvene.

- Nekad se desi da, ako je u pitanju dete, dobije čak i kilu od tolikog kašljanja. A u nekim najtežim oblicima, ako su u pitanju deca do godina dana, mogu da se pojave čak i konvulzije. To znači da dete može da zapadne u nedostatak kiseonika i da dobije neke nevoljne pokrete rukama i nogama, kako mi to zovemo konfuzije - po

Sve počinje kao obična prehlada

Problem sa velikim kašljem je to što počinje kao obična infekcija i roditelji ne mogu odmah da prepoznaju o čemu se radi.

- Počinje sa kašljanjem, temperaturom, dete odbija da jede i to se ne vidi odmah da je u pitanju veliki kašalj. Početni stadion je zapravo najopasniji, jer se tada najviše širi - naglašava doktor.

Uz taj problem, roditelji ne znaju da njihovo dete ima veliki kašalj, odvedu ga u vrtić ili na rođendan i onda zarazi drugu decu. Tek kada nastane stadijum upornog kašlja, koji je praćen zacenjivanjem, onda se obično jave lekaru, obave se analize i vidi se da se radi o velikom kašlju.

Ipak, doktor naglašava da nije uvek u pitanju veliki kašalj ako traje duže vreme, jer može biti da dete kašlje zbog alergija, aerozagađenja... ali kada je praćen zacenjivanjem, "onda je to skoro uvek veliki kašalj".

Upale uha, pluća, otežano disanje

Veliki kašalj sa sobom može da izazove i dodatne komplikacije - upalu pluća i uha. Kod dece može da izazove i veoma otežano disanje.

- Kada su u pitanju mala deca, može čak da napravi problem sa disanjem, jer kada su mala, dosta teško dišu. Onda imaju uporan kašalj i otežano disanje. Nekada je potrebno da se daje čak kod male dece ta takozvana hormonska terapija kortikosteroidima, da bi mogli normalno da dišu. U tom smislu može da bude opasan - poručio je dr Milićević.

On savetuje roditelje da "ne idu na prvu loptu kod lekara", već je važan epidemiološki podatak - da znaju ako su bili u kontaktu na nekom rođendanu ili negde gde neko ima veliki kašalj.

Kao drugu važnu stvar je naveo vakcinisanje dece, dodajući da "vakcina dobro štiti, ali se desi da u jednom malom procentu i pored toga neko dobije veliki kašalj".

- Vrlo važno je da obrate pažnju ako dete krene sa zacenjivanjem, da ga ne vode u vrtić i na dečje rođendane. Onda treba da se jave lekaru, ali ne treba da se plaše da će svaki kašalj koji počne, biti veliki kašalj.

Tri faze bolesti

Bolest protiče u tri stadijuma. Prvo se javljaju znaci slični prehladi - kijanje, curenje iz nosa, blago povišena telesna temperatura. To traje jednu do dve nedelje.

U drugom stadijumu dolazi do značajnog pogoršanja tegoba, kašalj postaje intenzivniji i učestaliji, naročito tokom noći. Drugi stadijum traje jednu do šest nedelja. U trećoj fazi, koja traje nedeljama i mesecima nakon početka bolesti, postepeno dolazi do povlačenja tegoba i potpunog oporavka obolelih.

Zbog toga što dugo traje zovu je i bolest 100 dana.

Vakcinisano 91,9 odsto beba

Prema podacima Instituta "Batut" u 2022. godini obuhvat beba primarnom vakcinacijom (u tri doze) u Srbiji bio je 91,9 odsto. Obuhvat prvom revakcinacijom u drugoj godini života bio je 80,6 odsto, dok je obuhvat drugom revakcinacijom pre upisa u prvi razred osnovne škole iznosio 91,3 odsto, uz napomenu da je u cilju obezbeđenja ne samo individualne, već i kolektivne zaštita potrebno dostići obuhvat imunizacijom od 95 odsto planirane populacije.

Testiranje od 7.00 do 12.00

Centar za mikrobiologiju Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" u Beogradu sprovodi testiranje radi potvrđivanja dijagnoze velikog kašlja radnim danima od 7 do 12 sati. Za pacijente sa prebivalištem izvan Beograda uput mora overiti nadležna filijala RFZO.

Kako se navodi, uzorak se može uzeti kao bris ili iz krvi i radi se metodom PCR ili serološkim određivanjem IgG antitela u krvi.

Moguće je i testiranje na sopstveni zahtev, ali se ono naplaćuje.

"Ovako nije bilo decenijama..."

"Ovo je svakako zabrinjavajuće zbog toga što dve decenije unazad nismo imali ovakvu brojnost pacijenata", rekla je Snežana Rsovac, načelnica Intenzivne nege Univerzitetske dečje klinike Tiršova u Beogradu, za Radio Slobodna Evropa.

Gradski zavod za javno zdravlje saopštio je da je do novembra u Beogradu prijavljeno 47 slučajeva, dok u prethodnoj godini nije zabeležen nijedan. U 2021. u glavnom gradu Srbije bila su dva pacijenta koja su imala tu bolest, tri u 2020, 14 u 2019. i 29 u 2018. godini.

Početni simptomi

- * učestalo kihanje
- * curenje iz nosa
- * blagi kašalj
- * povišena temperatura
- * malaksalost

Kasniji simptomi

- * napadi kašlja, zacenjivanje
- * povraćanje nakon kašlja
- * gubitak daha, problemi s disanjem
- * dete može da poplavi

HIV POZITIVNI RODITELJI MOGU DA IMAJU ZDRAVU DECU Dostupni su besplatni lekovi, živi se normalno, OVO SU KLJUČNE STVARI

Najmlađa osoba kojoj je ove godine u našoj zemlji dijagnostikovano HIV ima 17 godina, a najstarija 76. Ljudi danas zahvaljujući modernim lekovima, koji nisu toksični, žive kao i svi ostali, imaju zdravo potomstvo. Međutim, diskriminacija i dalje postoji.

Infektolog Univerzitetskog kliničkog centra u Kragujevcu profesorka doktorka Biljana Popovska Jovičić govorila je za "Blic" o Svetskom danu borbe protiv AIDS/HIV-a, koji je obeležen juče, i apelovala na ljude da se redovno testiraju na ovaj virus.

- Važno je da se što više ljudi testira, da bi se znao njihov HIV status bez obzira da li pripada MSM populaciji. Po dobijanju pozitivnih rezultata tim pacijentima uvodi se adekvatna terapija jer tako sprečava širenje virusa na druge, ali se sprečavaju i teške forme bolesti poput AIDS-a.

Lekovi su besplatni i novi

- Terapija je potpuno dostupna i besplatna. Potrebno je da pacijent ima samo zdravstveno osiguranje. Lekovi koji se koriste u Srbiji su savremeni i na evropskom su nivou. Današnji lekovi su znatno manje toksični nego što je to slučaj bio pre 20 i više godina. Tu potpuno pratimo i SAD i EU - kaže nam ona.

Doktorka navodi da redovnim uzimanjem terapije pacijenti koji imaju HIV postaju nedetektibilni.

- To znači da se u krvi ne detektuje HIV, virus i dalje postoji u organizmu, ali uz pomoć terapije mi kontrolišemo bolest i HIV pozitivne osobe ne mogu da je prenesu na druge. Nažalost, stigmatizacija koja se stvorila oko ove bolesti još osamdesetih godina prošlog veka i dalje postoji, iako je kvalitet života ljudi koji žive sa HIV-om sa medicinske strane i te kako bolji, oni žive kvalitetno kao i svi ostali - objašnjava ona.

Ona se osvrnula i na to da u Srbiji i dalje ima slučajeva AIDS-a, odnosno bolesti koja nastaje ako se ne HIV virus ne otkrije na vreme.

- Smatra se da osobe koje su otkrile svoj HIV status u fazi AIDS-a imaju veću mogućnost da razviju takozvane "non AIDS" komorbiditete. Tako neko ko ima AIDS čak i asimptomatski AIDS može da umre. To je nažalost i dalje slučaj u Srbiji - kaže ona.

Manje inficiranih ove godine

Prema podacima Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" od početka epidemije, 1985. godine, pa zaključno sa 27. novembrom 2023. godine registrovane su 4,729 osobe inficirane HIV-om.

U periodu januar–novembar 2023. godine dijagnostikovane su i prijavljene 124 osobe inficirane HIV-om, što je za 18 odsto manje nego u istom periodu prošle godine (152 osobe), odnosno za 29% manje u poređenju sa istim periodom 2019. godine (175 osoba).

Grad Beograd je najteže pogođen epidemijom, ali i najveći broj osoba se testira u Beogradu. Među dijagnostikovanim HIV pozitivnim osobama u ovoj godini kod 35 osoba je dijagnostikovao klinički AIDS, dok je 10 osoba umrlo od AIDS-a (za 67 % više u poređenju sa istim periodom 2022. godine kada je umrlo 6 osoba).

Vanja Milošević, ginekolog u GAK "Narodni front" rekao je za Blic da trudnoće kod HIV pozitivnih žena nisu više tako rizične kao nekada, ali se one ipak posmatraju kao visokorizične prvenstveno radi zaštite pacijentkinja, kao i medicinskog osoblja.

- Kada je HIV u pitanju mi za sada nismo našli neku korelaciju između žena koje imaju HIV u smislu rizika kada je u pitanju pobačaj. Naše iskustvo govori u prilog tome da HIV nije prepreka za materinstvo. Sve bebe koje su rođene bile su HIV negativne. Ta placenta, onaj čudesan organ za koji ja tvrdim da je najveći zaštitnik svih žena u trudnoći odradi svoj posao barijere koja ne dozvoljava prenos virus sa majke na plod - kaže ginekolog.

- U sklopu tih pregleda u prvom trimestru trudnoće savetujemo da se urade brisevi na polno prenosive bolesti, poput sifilisa, hlamidije, HIV-a ali i ostalih - kaže on dodajući da je jedan od razloga zbog kojih dolazi pobačaja upravo to što se ovakva testiranja ne urade na vreme.

On je naglasio da je klinika GAK "Narodni front" referentna klinika za trudnice u Srbiji koje imaju HIV.

- Naša klinika je bila, i dalje je referentna ustanova za pacijentkinje koje žive sa HIV-om. Osim tog žigosanja sredine i anatemisanja i osećaja krivice koja se evidentno javlja, suočavamo se sa problemom zaštite ploda, što je najbitnije, ali i kako da zdravo i sigurno funkcioniše majka u vezi sa plodom. Trudnicama savetujem da se obavezno jave svojim ginekolozima, da redovno idu na preventivne preglede, i da zaborave na to "rekla-kazala" lečenje, kao i da se ne leče savetima sa Gugla i društvenih mreža - rekao je.

Kada su u pitanju HIV pozitivni muškarci koji žele da postanu očevu doktor Milošević kaže da je tu situacija ista kao i kod HIV pozitivnih žena – nema nikakvih prepreka!

- Mladim parovima, i mladim mama bih dao savet da ne odlažu sa trudnoćom jer je kod žena taj biološki sat vezan za godine. Reproaktivno zdravlje je na svom vrhuncu kod žena sa nekih 25 i 26 godina, potom žene ulaze u period kada je jajnih ćelija sve manje. Jajnici imaju svoj vek trajanja. Posle toga u životu dolazi do eventualno nekih hroničnih bolesti, što može da oteža trudnoću - naglašava lekar.

Ima i dece rođene sa HIV-om

Statistika Batuta pokazuje da je od 2005 do 2021. godine registrovano 16 dece mlađe od 14 godina kojima su HIV prenele majke koje nisu znale da su inficirane HIV-om tokom trudnoće, porođaja ili u periodu dojenja. U tom istom periodu rođeno je više od 40 zdrave dece od majki sa dijagnostikovanom HIV infekcijom.

- Danas uz savremenu terapiju imamo parove koji su dobili zdravo potomstvo zahvaljujući antiretrovirusnoj terapiji. Bebe u Srbiji danas se uglavnom rađaju zdrave. Važno je da se na početku trudnoće trudnice obavezno testiraju na HIV, a ukoliko se HIV utvrdi u ranoj trudnoći postoji mogućnost da se uz antiretrovirusnu terapiju dobije zdravo potomstvo – kaže doktorka Jovičić.

Veliki put je pređen jer je od 1993. do 2004. godine registrovano 28 slučajeva. A tokom 2017, 2018. i 2020. godine nije registrovan nijedan slučaj prenosa HIV infekcije sa majke na dete, dok su u 2019. godine registrovana dva slučaja, a u 2021. jedan slučaj.

To su naši prijatelji, sinovi i ćerke

Ivan Milosavljević, nekadašnji parnjački savetnik POTENT-a kaže za "Blic" da osobe koje žive sa HIV-om nisu građani drugog reda.

- Mogu da kažem da je svest kod ljudi podignuta nego što je to ranije bio slučaj. To nisu pacijenti dugog reda, nema potrebe za stigmom i diskriminacijom. Danas pacijenti mogu živeti potpuno normalno, oni svaki dan piju jednu do dve tablete terapije, imaju svoj posao, slobodne aktivnosti, žive kao svaki drugi čovek. Ljudima se, nažalost i dalje lepe etikete jer imaju HIV. To se mora zaustaviti, ljudi i dalje moraju da se edukuju, posebno u zdravstvenom sistemu. Možda neko vama blizak ima HIV a da to ne znate. Budimo tu jedni za druge, budimo solidarni i pokažimo ljudskost prema svima, posebno prema osobama sa HIV-ov, jer oni nisu ništa drugačiji - kaže nam on.

On je pozvao sve da posete tribinu posvećenu svetskom danu borbe protiv HIV/AIDS a koju u Kragujevcu organizuje Studentski parlament medicinskog fakulteta u Kragujevcu, Udruženje studenata stomatologije i Potent centar.

Najmlađa HIV zaražena osoba u Srbiji IMA SAMO 16 GODINA: Zaštita od ovog virusa nikad nije bila dostupnija, evo šta sve treba da znate

Sutra se obeležava Svetski dan obolelih od AIDS-a. Sa preko 40 miliona zaraženih HIV virusom širom sveta, ova pandemija ne poznaje granice, pogađajući odrasle i decu širom različitih zajednica. U Srbiji sa HIV virusom živi 3.250 ljudi , dok najmlađa osoba koja je inficirana ima samo 16 godina.

- U Srbiji svake godine imamo između 120 i 150 novo dijagnostifikovanih slučajeva HIV infekcije, jeste tu prisutan jedan blagi trend porasta, ali među obolelima i umrlima smo ipak zadovoljniji statistikom, jer zahvaljujući savremenoj antiretrovirusnoj terapiji, rizik za oboljevanje i umiranje je značajno smanjen - kaže dr Biljana Begović Vuksanović, epidemiolog gradskog zavoda za javno zdravlje.

Dodala je i da su im mediji velika pomoć u osveščivanju javnosti, ali da ne treba da se čeka 1. decembar da bi se testirali.

Mnogi nisu svesni rizika

Bolest HIV-a se razlikuje se od slučaja do slučaja, jer mnogi ljudi nisu svesni rizika.

Dr Ivana Gmizić, infektolog Infektivne klinike u Beogradu kaže da se radi na edukaciji, širenju znanja, informisanosti.

- Pogledi na HIV su se menjali tokom svih ovih godina, ali na tome treba još raditi. Na Kliniku se javljaju osobe koje su u povećanom riziku, ali vrlo često bude tu i neprijatnih iznenađenja. Dešava se da ljudi nisu bili svesni rizika, pa

da tek kasnije povežu kako su se zarazili. Takođe, dešava se da se otkrije HIV Infekcija tokom dobrovoljnog davanja krvi - kazala je ona.

Naglasila je da je veoma važno da se virus otkrije na vreme.

- Cilj je da se infekciju otkrijete na vreme. Najnovija parola svih Udruženja je "testirati i započeti lečenje" kako bi se što jednostavnije i brže virus držao pod kontrolom i kako bi se obezbedio što bolji i kvalitetniji nivo života, ali i kako bi se sprečile prateće bolesti koje možemo da vidimo kod pacijenata koji kasno otkriju infekciju. Ono što je najvažnije je produžiti život, odnosno izjednačiti ga u odnosu na one koji nemaju HIV infekciju - objašnjava dr Ivana Gmizić, infektolog Infektivne klinike u Beogradu i dodaje da HIV ima različite manifestacije:

- HIV ima mnogo lica i ima različite manifestacije. Možete da imate samo par nekih simptoma, isto tako mogu da budu pridružene neke druge infekcije ili stanja, zbog toga infektolozi rade u sklopu edukativnih programa da širimo to stanje i među svojim kolegama, da bi i oni mogli da prepoznaju to stanje kod pacijenata koje ne pripadaju ovim rizičnim populacijama i na taj način može da se otkrije HIV na vreme.

Pored kondoma od infekcije HIV-a, može se zaštititi i određenom terapijom

Dr Gmizić je dodala da su kondomi svakom dostupni, a ko ne želi da ih koristi, mogu da koriste terapiju koja se zove preekspoziciona profilaksa.

- To je praktično uzimanje određenih vrsta lekova koje mogu da spreče zaraznost odnosno transmisiju HIV infekcije. Postoji nekoliko modaliteta kako se uzima terapija. Ona se uzima neko vreme pre odnosa i neko vreme nakon odnosa, ukoliko se zna da je rizičan, a postoji i način postekspozicione profilakse odnosno pepa, kada već saznate da ste bili u rizičnom odnosu. Tu se ne misli samo na seksualnu transmisiju, čak i prilikom nekih akcidenata tokom hirurških intervencije, možete da ponudite tu terapiju onome ko je tako nešto doživeo i na taj način sprečite transmisiju. Imate vremena tri dana da popijete lek - zaključila je dr Gmizić u emisiji "Uranak" na televiziji K1.

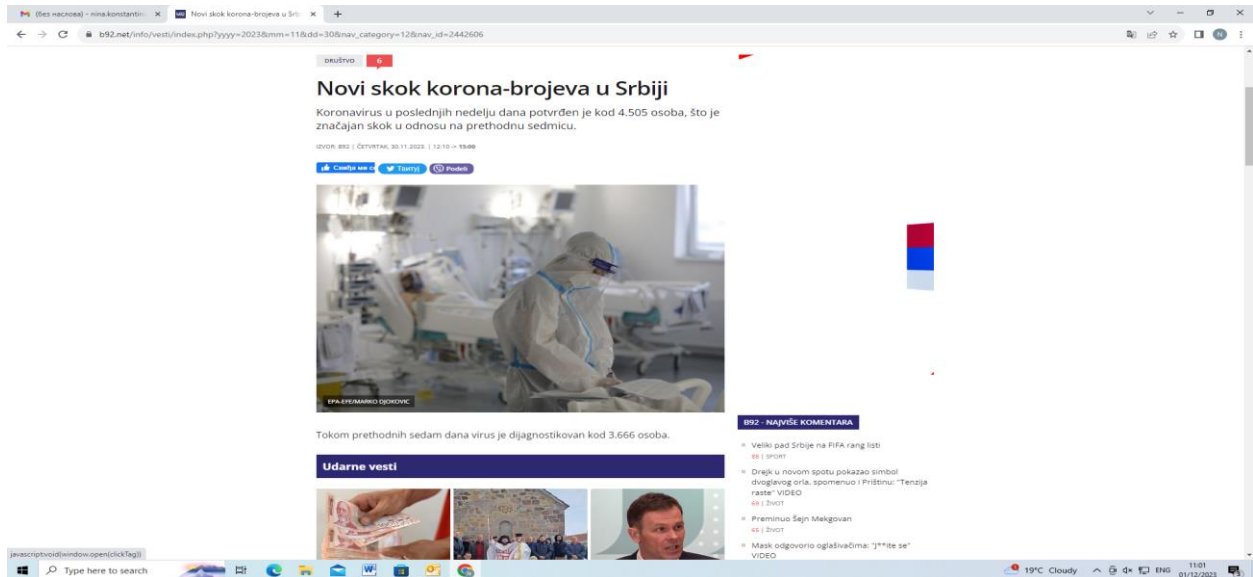
Najmlađi pacijent zaražen HIV-om u Srbiji ima 16 godina

- Mladi danas suočavaju se s ozbiljnim izazovima i rizicima, a često im nedostaje adekvatna priprema za prelazak u novu fazu života. Konzumacija alkohola, upotreba različitih psihoaktivnih supstanci, te nezaštićeni seksualni odnosi predstavljaju značajne pretnje. Ove aktivnosti povećavaju rizik od HIV infekcije - naglašava Begović Vuksanović.

Izuzetno zabrinjavajuća činjenica jeste da od 550 do 1.200 osoba živi sa HIV-om, a da to ni ne znaju. Ova neznanja predstavljaju ozbiljan izazov u suzbijanju širenja virusa, pružanju odgovarajuće medicinske nege i smanjenju stigme koja često prati ovo oboljenje.

- Moramo da radimo na osveščivanju i informisanosti. Mora se raditi na tome. Ukoliko se desi rizik, da što pre odemo kod lekara i da saznamo kakav je HIV status. To je problem u celom svetu, ne samo kod nas, da 50 posto ljudi, svoj HIV status sazna kasno - kaže doktorka Biljana i otkriva gde je Srbija danas po pitanju terapije i preventive:

- Nismo u vrhu, ali se držimo. Puno se radi na tome, nije nam statistika mnogo lošija. Upravo radimo na tome da dođemo do tih 500 ili hiljadu koji ne znaju da su HIV pozitivni. nije to lako, ali uz malo hrabrosti, biće kvalitet života bolji - zaključila je dr Begović Vuksanović.

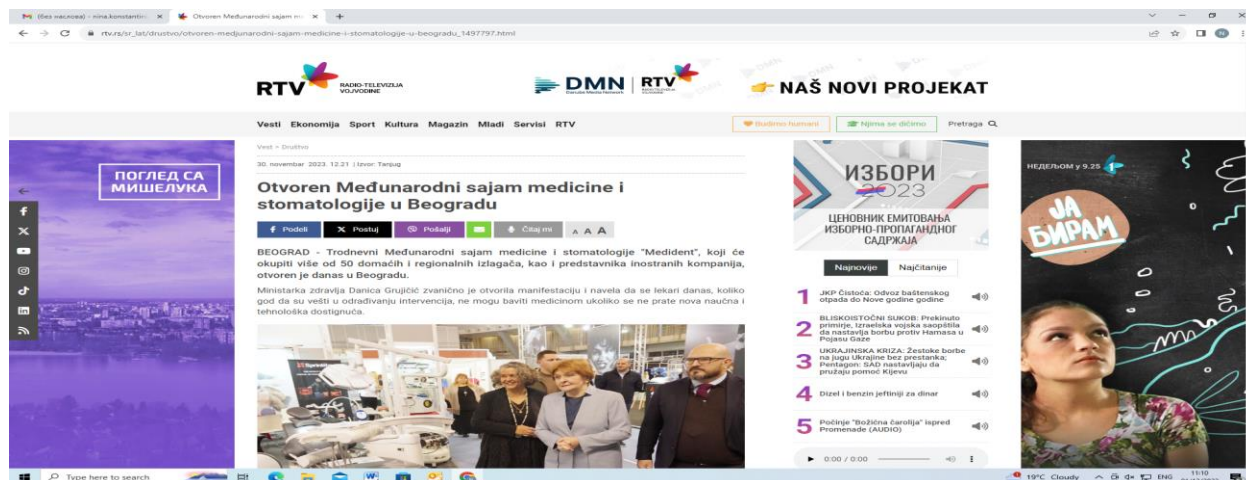
Novi skok korona-brojeva u Srbiji

Koronavirus u poslednjih nedelju dana potvrđen je kod 4.505 osoba, što je značajan skok u odnosu na prethodnu sedmicu.

Tokom prethodnih sedam dana virus je dijagnostikovao kod 3.666 osoba.

Tokom poslednjih sedam dana testiran je 19.091 čovek.

Ukupan broj testiranih osoba je 13.277.266, dok je pomenuti virus registovan kod 2.591.641 osobe.

Otvoren Međunarodni sajam medicine i stomatologije u Beogradu

BEOGRAD - Trodnevni Međunarodni sajam medicine i stomatologije "Medident", koji će okupiti više od 50 domaćih i regionalnih izlagača, kao i predstavnika inostranih kompanija, otvoren je danas u Beogradu.

Ministarka zdravlja Danica Grujičić zvanično je otvorila manifestaciju i navela da se lekari danas, koliko god da su vešti u odrađivanju intervencija, ne mogu baviti medicinom ukoliko se ne prate nova naučna i tehnološka dostignuća.

"Ovakvi skupovi su veoma značajni, jer se na jednom mestu mogu naći i lekari i stomatolozi, zajedno sa proizvođačima opreme gde lekari i stomatolozi mogu naučiti neke nove veštine, a gde možemo dati primedbe proizvođačima šta mogu da unaprede", rekla je Grujičić.

Ministarka je izrazila zadovoljstvo podrškom koju je resorno ministarstvo dobilo za ideju da se stomatolozi vrate u domove zdravlja i istakla da postojanje državnog i privatnog sektora podrazumeva zdravu konkurenciju, a ne neprijateljstvo.

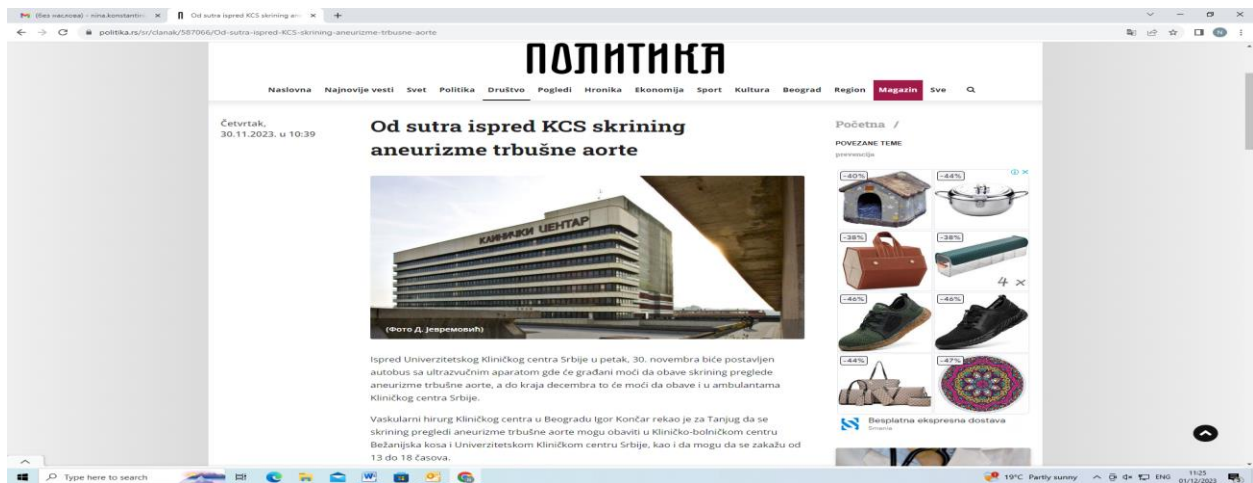
Dodala je da je pre mesec dana formirana nova republička stručna komisija za stomatologiju i regenerativnu medicinu i da će ona odrediti koje će usluge biti dostupne u domovima zdravlja, a koji delovi usluga će biti prioritet u privatnoj praksi.

"Nadam se da će na ovakvim skupovi u narednim godinama biti i mnogo proizvođača neurohirurške opreme i ostalih hirurških oprema", rekla je ona.

Predsednik Upravnog odbora Stomatološke komore Srbije Marko Gojnić je iskazao zadovoljstvo što ta komora na sajmu ima pristup najmodernijoj opremi koja je izložena, a zahvaljujući kojoj će se, kako je ocenio, i privatna i državna praksa modernizovati.

"To će našim građanima pružiti bolju uslugu i popravljati oralno zdravlje u Srbiji", rekao je on.

ПОЛИТИКА

Od sutra ispred KCS skringing aneurizme trbušne aorte

Ispred Univerzitetskog Kliničkog centra Srbije u petak, 30. novembra biće postavljen autobus sa ultrazvučnim aparatom gde će građani moći da obave skringing preglede aneurizme trbušne aorte, a do kraja decembra to će moći da obave i u ambulantama Kliničkog centra Srbije.

Vaskularni hirurg Kliničkog centra u Beogradu Igor Končar rekao je za Tanjug da se skringing pregledi aneurizme trbušne aorte mogu obaviti u Kliničko-bolničkom centru Bežanijska kosa i Univerzitetskom Kliničkom centru Srbije, kao i da mogu da se zakažu od 13 do 18 časova.

„U Kliničkom centru Srbije još uvek ima slobodnih mesta za preglede. Danas se autobus sa ultrazvučnim aparatom nalazi ispred Kliničko-bolničkog centra Bežanijska kosa, a sutra će autobus biti ispred Kliničkog centra”, rekao je Končar.

Prema njegovim rečima, za razliku od prethodne kampanje na proleće kada su lekari Klinike za vaskularnu i endovaskularnu hirurgiju bili deo mobilne ordinacije i posetili brojne gradove u Srbiji, ova kampanja podrazumeva da doktori u svom gradu obavljaju skringing preglede i na taj način otkrivaju aneurizme.

On je istakao da je u prethodne dve nedelje u Novom Pazaru, Kruševcu i Zaječaru pregledano je oko 1.500 zainteresovanih građana i otkriveno oko 100 aneurizmi.

„Ovi pregledi se preporučuju svima koji su stariji od 50 godina, ali su rizične grupe muškarci, pušači stariji od 65 godina i oni koji su u porodici imali nekoga ko je imao aneurizmu. Ukoliko se na vreme otkrije aneurizma i blagovremeno leči planirano operacijom smrtnost je oko 1 posto, ukoliko se ne otkrije i dođe do njenog pucanja smrtnost je oko 90 posto, iz tog razloga je skringing aneurizme trbušne aorte jedan od najefikasnijih i najisplativijih skrininga u medicini”, rekao je Končar.

Dodao je i da pregled traje manje od dva minuta, da je bezbolan i da u kratkom vremenskom periodu može da se dobije informacija da li imate aneurizmu ili ne.